

Editörden

Hakikat acı verdiği kadar da iyileştirir

Bir hakikat kaybı yaşadığımız dönemdeyiz. Hakikatin elimizden kayıp gittiği ve yalanın renkli bir bulut gibi hayatın ve gerçeğin üzerine çöktüğü bir dönemde. Güncel siyasetten ekonomiye, bilimden felsefeye hakikatin ayağının kaydığı bir dönemdeyiz. Genel sağlık ortamından ruh sağlığı alanına "hakikatin" bir kurgu olarak inşa edildiği ve pazarlandığı bir süreçte. Aslında uzun yıllardır bu inşa edilen ve pazarlanan gerçeklik, kapitalizmin bir gereği olarak gündelik yaşamın içine yerleştiriliyor ve tüketime yönelik yeni bir insan davranışı modelini biçimliyordu. Şimdiki öyle değil, tek referansı olan, muhafazakârlaştırılan ve a priori doğruluğu kabul edilen, siyasetin egemenliğindeki yalanın köleleştirdiği bir gerçeklik. Bu gerçeklik Hannah Arendt'in deyimiyle aktif ve agresif bir inkar becerisini içeriyor. Pasif olarak açık olduğumuz hata ve yanlısamalardan, belleğimizin çarpıtmalarından, duyusal ve zihinsel işlevlerimizin eksikliklerine atfedilebilecek diğer her şeyden açıkça farklı bir inkâr (1).

Kandırma hiç bir zaman mantığa ters düşmez diyor Arendt. Yalanlar çoğu zaman gerçeklikten çok daha makul, akla çok yatkın olabilir, çünkü yalancı izleyenin ne duymak istediğini ya da nasıl bir beklenti içinde olduğunu önceden bilmenin büyük avantajına sahiptir. Oysa gerçeklik bizi ummadığımız şeylerle karşılaştırmak gibi rahatsız edici bir alışkanlığa sahiptir (1). Hakikat acı vericidir oysa. Bu yalan dünya içinde de hakikati savunmak ve aktarmak giderek tehlikeli hale gelir (2). Fakat yalancı, normal koşullarda gerçekliği en sonunda yenik düşer diyor Arendt.

Yalanın kendisine zarar vermeye başladığı nokta hakikat ile yalanı birbirinden ayıran çizgiyi hiçe saymak zorunda bırakıldığı nokta da gerçekleşir bu. Hayatta kalmak bu önünüze sunulanı gerçek kabul etme, doğru sayma, ona inaniyormuş gibi yapmanıza bağlıysa size sunulanın hakikat mi yalan mı olduğunun önemi kalmaz (1). Güvenilir hakikatin bilimsel alandan tamamen çıkması dengeleyici unsurun da ortadan kalkması anlamına gelecektir. Bunun sonucu, bilimde, psikiyatride, psikoterapi de ciddi bir eksen kaymasıdır.

Bilimsel hakikati tartışırken, bir hakikat arayışını amaç edinen bir araştırma yazısını, bilginin özetlenerek yararlı biçimde kullanımını sağlayan derlemeleri, deneyim paylaşımını içeren ve tedavi becerilerine katkı sağlayan olgu sunumlarını değerlendirirken bu dengeyi aramak, güvenilir bir hakikate ulaşma yönündeki içten, etik ve bilimsel çabayı, yetkinliği görmek önemlidir. Bilimsel araç ve yöntemleri (kötüye) kullanarak bir hakikat görüntüsüyle yalanı üreten ve pazarlayan, hegemonyanın denetimindeki bilim ve bilimci, ürettikçe kendi yalanına inanan ve bunu en ısrarlı biçimde savunan bir noktaya geliyor. Burada Arendt'in anlatisına yeniden başvurmak gerekiyor. Arendt, akla yatkın bir hipotez ile onu doğrulaması gereken olgu arasında ayırım yapmayı başaramamanın, yani hipotezleri ve "teorileri" gerçekliği kanıtlanmış olgularmış gibi ele almanın -bahsi geçen dönemde- psikoloji ve sosyal bilimler alanlarında salgın haline geldiğini, bu gerçeklikten koparma ve sorun çözmenin hoş karşılandığını ve (bilime-siyasete) içkin haline geldiğini belirtiyor. 1967 yılında kaleme aldığı bu düşüncelere günümüzde ziyadesiyle geçerliliğini koruyor.

Bu noktada, dönüşen bu bilime, bilimciye, siyasete onurlu ve etik bir karşı duruş sergilemek gerekiyor.

Hakikat rahatsız ettiği, acı verdiği kadar iyileştiricidir. Nesnel olanın bireydeki, bireyin bilincindeki, zihnindeki ve iç dünyasındaki yansıması olan öznel hakikat-imiz bu direnci eyleme dönüştürecek duyarlılığa ve güce sahiptir.

Saygılarımla

Doç. Dr Burhanettin Kaya

Editör

Editörler Kurulu adına

KAYNAKLAR

1. Arendt H. Siyasette Yalan. Çev: İmge Oranlı, Berfu Şeker. *Sel Yayıncılık, istanbul 2018.
2. Aytaç AM. 4. Psikiyatri Kış Okulu Konuşması. Aktaran Ayla Türksöy. <https://m.bianet.org/biamag/siyaset/194601-hakikat-iyilestirir>.